नक्तभुग् नरः। स्नात्वा नद्यां तडागे वा देवखातेऽथ वा पुनः। उमामहेशं वरदं नीलकण्ठमथार्चयेत्। पुष्पधूपादिनैवेद्यैर्दीपगन्धादिभिस्तथा। धेनुं तिलमयीं दद्यात् पुराणोक्तविधानतः। अष्टमूर्तिर्नीलकण्ठः प्रीयतामिति कीर्त्तयेत्। तदनु प्राप्यते पुण्यं पार्थ! न केन वर्ण्यते। दत्त्वा तिलमयीं धेनुं शिवलोकमवाप्नुयात्। त्रयोदश्यां समस्ते वा पितॄन् तत्र समर्चयेत्। पितॄन् पायसदानेन तृप्तोभिर्हवनेन च। भोजयेद् ब्राह्मणान् भक्त्या वेदवेदाङ्गपारगान्। पितॄनुद्दिश्य दातव्या तत्र कांस्यदोहनम्। प्रत्यक्षा गौर्महाभाग! तरुणी सुपयस्विनी। पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामहः। मातामहप्रभृतयस्तदैवास्त्रयो मम, प्रीयन्तां क्षीरप्रदानेन इति दत्त्वा विसर्जयेत्। अनेनानेन राजेन्द्र! यत् पुण्यं प्राप्यते पुनः। तत्र्यैन न शक्यन्तु वक्तुं वर्षशतैरपि। पुत्रांश्च पौत्रांश्च धनं सर्वं समहदीप्सितम्। इहैवाप्नोति पुरुषः परत्र च पराङ्गतिम्। यस्तदन्यान्तु मावस्य पूजयित्वा पितामहम्। मातृत्रा वर्द्धितं देवं वेदवेदाङ्गभूषितम्। नवनीतमयीं धेनुं कलैर्नानाविधैर्युताम्। सहिरण्या सवत्सान्तु ब्राह्मणाय निवेदयेत्। कीर्त्तयेत् प्रीयतां सेऽस्य वह्नयोनिः पितामहः। यत्स्वर्गे यच्च पाताले यन्नभे किञ्चिदुर्लभम्। तदवाप्नोत्यसन्दिग्धं पद्मयोनेः प्रसादतः। यानि चान्यानि दानानि दीयन्ते सुरवल्लभे। युगादिषु महाराज! तत्रवापि भवन्ति हि। विक्रीणीतः स्वभक्त्या यो ददाति स्वल्पकं वसु। तदव्यक्षयतां याति नात्र कार्य्या विचारणा"।

वृषावतारव्रत भविष्यपु० "माघि प्रोष्ठपदे वत्स कृष्णपक्षे त्रयोदशी। अवतीर्णं युगं तस्यां त्रेतायान्तु समाहितः!"। त्रेतायां विनिवृत्तायां एतस्यां तिथौ युगमवतीर्णमिति सम्बन्धः यथाहु द्वापरमिति भाष्यते "गोमूत्रं गोमयं दूर्वां समाहृत्य च मृत्तिकाम्। स्नायात्तैः तडागे वा तिथौ तस्यां समाहितः। अतन्द्रेन सवस्त्रार्द्रं नयायान्तु न संशयः। युगादौ अस्मिन्नोकं स्नापयेद्गन्धकुङ्कुमम्। तत्रोरजलैः पुण्यैः स यज्ञैर्देवपूरीम्। स्नापितोऽथ विधिप्रोक्तं पूजितोथ नमस्कृतः। युगादौ युगकर्त्ता तु नृणां मुक्तिप्रदो हरिः। एवं वै सर्वयत्नेन युगादौ जगतीपतिः। पूजनीयो जनैर्भक्त्या सर्वदुःखहरो हरिः"।

योगव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् "विष्कुम्भादिषु योगेषु भवेद्देवाभयो नरः। यो ददाति क्रमात् पार्थ! व्रतं तत्फलं शृणु। यवगोधूमवरणं निष्पावाञ्चानितण्डुलान्। लवणं दधि दुग्धं वस्त्रं कनकमेव च। कम्बलं मोदकं क्षत्रमुपानद्दुग्धं तथा। कर्पूरं कुङ्कुमञ्चैव चन्दनं कुसुमानि च। कौशं ताम्रं कांस्यं रौप्यमीति युधिष्ठिर!। स्नातः स्वशक्त्या विधिवत् सर्वपापैः प्रमुच्यते। न वियोगमवाप्नोति योगव्रतमिदं कृतम्"।

योगेश्वरद्वादशीव्रतं धरणीव्रते "शृणुष्व भक्तिमो राजन्! कार्त्तिकैकादशीं तथा। उपोष्य विधिना येन सर्वान्कामान् प्राप्नुतात् फलम्। प्राग्विधानेन संकल्प्य तद्व्रतं स्वर्गं समाचरेत्। विष्णोर्नैवार्चयेद्देवं नारायणमकल्मषम्"।

शाकव्रतपौर्णमासीकृतं भविष्योत्तरे "एवाहतेऽम्बरे पार्थ! शाद्वले धरणीतले। संप्राप्ते श्रावणे मासि पौर्णमास्यां दिनोदये। स्नानं कुर्वीत मतिमान् स्मृतिस्मृतिविधानतः। ततो देवान् पितॄंश्चैव तर्पयेत् परमात्मना। उपाकर्मादि वैदोक्तऋषीणाञ्चैव तर्पणम्। कुर्वीत ब्राह्मणः श्राद्धं वेदानुद्दिश्य हृद्गत!। भूदायां मन्त्ररहितं स्नानं दानञ्च यत्कृतं। ततोऽपराह्णसमये रक्षापोटलिकां शुभाम्। कारयेद्धतैः शस्तैः सिद्धार्थैर्हेमभूषिताम्। वस्त्रैर्विचित्रैः कार्पासैः क्षौमैर्वा मलवर्जितैः। दूर्वावर्णसहितैश्चित्रा दुरितोपशमनाय। उपलिप्ते स्वस्थाहेशे दत्तचत्वरके न्यसेत् कुम्भम्। पीठं दत्त्वोपरि विधेत् राजामात्यैर्युतस्य सुहृद्गणैः। वेष्टाजनेन सहितो मङ्गलशब्दैः समुच्छ्रितैश्चैः। रक्षाबन्धः कार्य्यः शान्तिध्वनिना नरेन्द्रस्य। देवद्विजातिगणकाश्चार्यैः रक्षाभिरर्चयेत् प्रथमम्। तदनु पुरोधा नृपतेः कार्य्या बध्नीत मन्त्रेण" इत्यादि।

शेषव्रतमीप्सितं भविष्यपु० "कार्त्तिकाश्वयुजे मासि कृष्णपक्षे नराधिप!। नवम्यामुपवासन्तु दुर्गादेवीं प्रपूजयेत्। पुष्पधूपोपहारैस्तु ब्राह्मणानां च तर्पणैः। पूजयित्वा रथं कृत्वा नानावस्त्रोपशोभितम्। शोभितं स्रग्भिः कवचैरमरैर्पणैः। नानापुष्पफलाभिश्च सिद्धैर्युक्तं मनोरमम्। कृत्वा स्वर्णमयीं दुर्गां सर्वाभरणशोभिताम्। विन्यस्य रथमध्ये तु पूजयेत् कृतलक्षणम्। तं रथं राजमार्गेण शङ्खभेर्य्यादिनिस्वनैः। पश्चाद्भ्यां भ्रामयित्वा तु नयेत् दुर्गालयं नृप!। तत्र जागरणं कुर्यात् प्रदीपाद्युपशोभितम्। नानाभक्ष्यैर्पकैर्वीर!